

Balio Sruogos laiškas Juozui Urbšiui, 1925-04-20, Kaunas

Urbšy mieliausias!

Urbšy mieliausias!

Tavo gerą gromatą, rašytą bal. 3 d. [1][,] gavau vos šiandie – buvau Velykoms į sodžių išdūmęs ir vos šiandie atgužėjau[,] ir radau universitete.

Skaftynovo [2] knygos [3] aš ne tik neturiu, bet ir žinot nežinojau, kad tokia yra. O ji man baisiai-baisiai reikalinga! Aš dabar skaitau universitete tą kursą [4], patsai šiaip taip sulipinėdamas, o man labai svarbu būtų turėti toksai dalykas, kaip Saftynovo. Net dar daugiau – kitą penktadienį turiu kalbėti apie bylinų [5] poetiką – ir man būtų svarbu prieš kelias dienas tai turėti.

Jeigu pastanavijai atsiųsti dovanoti – tai siųsk susimildamas kuo greičiau!

Aš ne tik už tavo griešną dūšią poterius sukalbėsiu, bet jau pasistorosiu ateity nors puskvo[r]tėtį...

Taigi aš su savo žmona [6] kloniojuos nužemintai.

Kiršai [7] dar nuo tavęs nepasikloniojau – nemačiau – bet ir jis turbūt linksi.

Per Velykas buvau sodžiuoj, prociavoju, kaip jaučias, net įkaušęs nė karto nebuvoju[.]

Klonioj[uos][.]

Tav[o] Balys

1925[,] bal. 20 d.

KOMENTARAI

[1] Minimas Juozo Urbšio laiškas Baliui Sruogai neišliko.

[2] Aleksandras Pavlovičius Skaftymovas (Александр Павлович Скафтымов) (1890–1968) – rusų literatūrologas. Saratovo universiteto profesorius. Parašė darbų apie tautosaką. Svarbiausias iš jų ir yra *Bylinų poetika ir genezė* (1924).

[3] Александр Павлович Скафтымов, *Поэтика и генезис былин: очерки*, Москва, Саратов: 3. Яксанов, 1924.

Balys Sruoga parašė šios knygos kritinę recenziją, žr. [Balys] Sruoga, „Проф. А. П. Скафтымов, *Поэтика и генезис былин. Очерки*. Москва-Саратов, 1924, 226 pusl.“, [Balio Sruogos taisytas rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 1, b. 3995, l. 1–12r; dar žr. Idem, in: Balys Sruoga, *Raštai, t. 9I: Tautosakos studijos, 1921–1947*, parengė Algis Samulionis, Donata Linčiuvienė, redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2003, p. 407–413.

[4] Balys Sruoga Lietuvos universitete Humanitarinių mokslų fakultete nuo 1924 m. skaitė kursą „Rusų eiliuotasai epas (bylinos, istorinės dainos, dvasinės eilės)“.

[5] Bylina – rusų liaudies epinė daina apie karžygius.

Balys Sruoga Aleksandro Skaftymovo knygoje apie bylinų poetiką nerado svarbiausio dalyko – bylinų stilistikos analizės (knygos autorius dėmesį sutelkė į bylinų struktūrą): „Šis posmas turi didelės vertės, kai jis duodamas kaip vienas sudėtinųjų poetikos dalių. Atitrauktas nuo bylinos, nuo bendros poetikos, jis tėra tikrai negyvi griaučiai. Bylinų architektonika anaipol nesudaro jų pagrindinės savybės, anaipol nevaizduoja jų veido. Bylinų stilistika – šit kur glūdi bylinų tikrasai veidas, bylinų pagrindinės savybės, bylinų, kaip estetinio fakto paslaptis“ ([Balys] Sruoga, „Проф. А. П. Скафтымов, Поэтика и генезис былин. Очерки. Москва-Саратов, 1924, 226 пусл.“, in: *LLTI BR*, f. 1, b. 3995, l. 7-8r).

Balys Sruoga išdėstė pastabų ir dėl bylinų genezės aišinimo, jis labiausiai pasigedo sąsajų su bylinų stilistika: „[...] prof. Skaftymovas vis tikrai neduoda vaizdo, kaip bylinos kūrės ir kada tai atsitiko, ir kaip jos int mūsų dienas atėjo. Juk faktas pasilieka faktą, kad prieš kelius šimtmečius rusai dainavo savo bylinas ir kad bylinos gyveno ir tebegyvena savo ypatingu, savaimingu gyvenimu! Bylinų poetika, tiksliau, pasakius, jų stilistika kaip tikrai ir turėtų parodyti, kaip rutulijos dainininkų kuriamoji sąmonė, kaip tam tikras sąmonės turinys ieškojo kūrybinės reiškimo formos. Ne tiek atskiruose varduose bei bylinų istoriniuose atvaizduose (Anspielung) raiškėja bylinų genezės ir istorijos problema, kiek jų stilistikoje. Bylinų istorija – žymioji, jei ne žymiausioji daly yra jų stiliaus istorija!“ (Idem, in: *Ibid.*, l. 9-10r)

Nepaisant kritinių įžvalgų, Balys Sruoga įvertino Skaftymovo veikalą kaip reikšmingą, nors turintį trūkumų: „[...] davęs daug svarbių ir tikslių pastabų bendrais bylinologijos klausimais, nedavė nei bylinų poetikos, nei genezės“ (Idem, in: *Ibid.*, l. 10r). Balys Sruoga siūlė lietuvių dainų tyrėjams pasiremti šiuo darbu, kuris galėtų paskatinti įvairiems tyrimams: „Būtų gera, kad į prof. Skaftymovo darbą atkreiptų dėmesio ne vien tik bylinų mėgėjai. Ir lietuvių dainos darbininkai prof. Skaftymovo pastabose, jo tyrinėjimų metode, jo argumentacijos organizacijoje rastų ne vieną teigiamą impulsą, kurie gal ir dainologijos kelią kiek nuskaidrintų“ (Idem, in: *Ibid.*, l. 12r).

[6] 1924 m. kovo 22 d. Balys Sruoga, grįžęs po studijų Miunchene, vedė Vandą Daugirdaitę.

[7] Faustas Kirša (1891–1964) – poetas. 1921–1926 m. klausė paskaitų Berlyno universitete.